

Нашето книжарство и печатарство отъ прѣди половинъ вѣкъ.

Казахъ по-напрѣдъ, че първитѣ ми литературни опити—прѣводи отъ грѣцки—се печатахъ въ подлистника на „Цариградски вѣстникъ“ съврѣменно и на особни книжки за смѣтка на вѣстнико-издателя. Все въ онова врѣме е и прѣвода ми: „Откритието на Америка,“ книга състояща отъ три части, отъ които двѣтѣ части сж напечатани въ 1875—76 отъ книжаря Газиева, а третията се намѣрва още у мене въ рѣкописъ.

П. Р. Славейковъ, догдѣто бѣше още въ Трѣвна учителъ, на 1856 написа — по подражанне на единъ сѣрбски календаръ, както ми казваше — своя смѣшенъ „*Нова мода календаръ за 1857 г.*“ Тая дѣйствително първовидна книга и която направи епоха у насъ въ туку-що започенавшата се дѣятелна борба съ грѣцкитѣ владици, та си създаде пословиченъ споменъ, щомъ получихъ рѣкописа ѝ, веднага испратихъ въ Цариградъ на Ал. Екзарха, и се напечата на мои разноски.¹⁾ Прѣвъ 1857 и 58, когато бѣхъ въ Цариградъ по търговски наши работи тамъ за първи пжтъ се запознахъ съ лидера—тѣй да го нарежъ — на младежитѣ, Д. Цанкова, вѣчки наджхани съ идеята за народното ни възраждане и на новата ни литература, покани ме да напечатамъ прѣведѣнитѣ отъ французски языкъ книги „*Електрически телеграфъ*“ и „*Алгебра*“ отъ Хр. Ваклидова, ученикъ още тогива въ бебешкото училище, което и азъ направихъ, и тѣ се напечатахъ въ новооткритата му бѣлгарска печатница въ С. Бенедето.²⁾ Все въ онова врѣме, поиъ Андрей отъ Елена бѣше напечаталъ у О. Дивичията три

¹⁾ Отъ прѣдосторожностъ самъ поискахъ да не се туря, че се печати на мои разноски тозъ календаръ, пѣленъ съ *политически остротти и бичувания*. Прѣдосторожността ми се оправда. Славейковъ бѣше вече на слѣдующата година (1857) въ Цариградъ, наедно съ другитѣ прѣдставители отъ *Каваята*, по повдигнатото гонение на Търтовский владика Неофита, когато се отпечата календаря му, и съ пощата получихъ отъ него една връска съ 40—50 екземпляри, които и веднага трѣгнахъ изъ рѣцѣтѣ на публиката. Тогава властѣта потърси да узнае, кой е печаталъ и разнася тая развратна книга. Нѣкои отъ Неофитовитѣ партизани, приятели на баща ми, идваха да го плашатъ, а мене да съвѣтуватъ да прѣстана да распрѣсвамъ тая врѣдѣтелна книга, и че отъ *конака* търсали и питали да узнаятъ: кой я *типосалъ*.

²⁾ Тая си печатница Д. Цанковъ бѣ донелъ въ родний си градъ, Свищовъ, прѣди нѣколко години, отишълъ бѣше въ Цариградъ да иска позволенieto за отварянието ѝ, гдѣто го завари Кримската война, подиръ свѣршванието на която за отварянието ѝ не му дадохъ позволение, освѣтъ въ Цариградъ.